REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicări mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei lunï 3 fl.
N-rii de *Dumineca* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei lunï 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorï.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei lunï 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunï 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banï. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 138. Brașov, Miercurï 21 Iunie (4 Iulie). 1900.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei.

Cu 1 Iulie st. v. 1900

se deschide nou abonament, la care învităm pe toțï amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 24 coróne; pe șése lunï 12 coróne; pe trei lunï 6 coróne; pe o lună 2 coróne.

Pentru România și străinătate: pe un an 40 francï, pe șése lunï 20 francï, pe trei lunï 10 francï, pe o lună fr. 3.50

Abonarea se póte face mai ușor prin ***mandate postale.***

Administrațiunea.

Limbele străine în șcólă.

Nu ne îndoim, că mulțï dintre aceia, carï au asistat la încheierea anului școlar, la esamenele dela scólele nóstre confesionale, vědênd cum bieții elevï sunt torturațï — începênd deja dela prima clasă poporală — cu învěțarea limbei maghiare și cu gramatica ei, se vor fi întrebat: cum se póte, ca încă și astădï, după esperiență atât de îndelungată, sě se mai comită față cu aceste fragede mlădițe marele pěcat pedagogic de a-le constrînge la studiul unei limbï streine, când încă nu și-au câștigat noțiunile de lipsă în limba lor maternă?

Și sunt doue-decï de anï trecuțï de când — cu tóte protestările nóstre și în contra tuturor prescrierilor sciinței pedagogice — a fost impus studiul limbei maghiare în școlele nóstre poporale. Nu s'a găsit nimenï în timpul acesta, care pe basă de date statistice sě facă un studiu, în ce měsură este impiedecată și îngreuiată instrucțiunea nóstră poporală prin acele měsurï, luate cu scopul de a pregăti maghiarisarea totală a școlelor de altă limbă.

Cei dela guvern urmăresc orbesce ținta lor, bună rea, și nu vor sě scie... „ce grad mare de desvoltare spirituală se cere, ca școlarul sě pricépă cât de puțin construcțiunea unei limbï; nu vor sě scie, că *cu gramatica se tîmpesce creerul copilului, ér inima lui se umple de amărăciune și de disgust și față cu celelalte obiecte de învěțămênt*“.

„...In ochii omului pricepětor tesaurul de cuvinte, mlădierea și musica limbei este o probă despre capacitatea culturală a poporului; limba e productul fin, tainic și viu al desvoltării interióre și esterióre a vieții poporului. Tocmai de aceea studiul gramatical al limbei causéză mare plăcere spiritelor aprofundate. Dér tocmai de aceea copilul nu póte înțelege absolut nimic din el. *Învěțarea unei limbï din gramatică este o povară sub a căreia greutate corpul desvoltat se învěrtoșéză, ér corpul nedesvoltat al copilului îmbrâncesce*“.

Pasagiele citate de mai sus nu le împrumutăm dela vre-un pedagog, care urăsce limba maghiară, ci dela vestitul diarist ungur Nicolae Bartha, care, când e nevoiă, scie sě facă și pe pedagogul. Dintr'un articul al sěu publicat dilele acestea am tras de asta-dată învěțătura, că învěțarea unei limbï din gramatică e perniciósă pentru spiritul și desvoltarea copilului. Și tot el ne spune, pe basa esperienței, că nu este om, care sě pótă dice, că a învěțat vre-o limbă străină în limitele instrucțiunei școlare.

Așa sunt șoviniștii de calibrul amintitului diarist. Când e vorba de progresul cultural al Românilor, Germanilor etc., alte sunt considerațiunile și alte sunt legile, carï determină desvoltarea firéscă a organismului limbelor. Când însě e vorba de a-se întroduce în școlele poporale din Budapesta érăși studiul limbei germane, care fusese eliminat, atuncï Bartha își aduce aminte de marile precepte ale sciinței pedagogice.

Acésta s'a întâmplat acum, când unul din scaunele scolare ale Budapestei a cerut sě se propună și limba germană, fiind-că e folositóre și necesară. A produs mare turburare hotărîrea amintitului scaun școlar. De-odată Bartha găsesce, că pretutindenï în Budapesta se vorbesce nemțesce: în casarme, în comptoare și prăvălii, și ce e mai mult, că limba de conversație în cele mai multe familii jidovescï este cea germană, și că toți copii de jidov vorbesc fluent nemțesce. Nu fără óre-care naivitate întrébă, că, Evreii fiind odată Maghiarï, de ce nu vorbesc în familiă ungaresce și că fiind de rassa mosaică, de ce vorbesc tocmai nemțesce?

Multe s'ar puté rěspunde la aceste întrebărï. Ajunge însě constatarea interesantă, că „evreimea maghiară“ germanisézä sistematic Budapesta. Ea se bucură de drepturï, de libertate și egalitate, cum nu se bucură póte nicï chiar Maghiarii și totușï mai doresce, ca copii evrei sě învețe și în șcólă gramatica nemțéscă.

Așa ceva, firesce, trebue sě causeze durere orï-cărei inimï șoviniste maghiare și numitul diarist își aduce aminte chiar de preceptele pedagogiei.

Inaltele precepte, ce le constată astfel, nu-l împiedecă însě ca doue dile mai târdiu sě ridice până 'n ceriu cu laudele pe călugărițele dela ordul Sf. Francisc din Petroșenï, că sciu sě-șï împlinéscă la șcóla lor de-acolo misiunea de maghiarisare între naționalitățile streine și că în deosebï sciu „sě créscă Maghiarï din copiiï românï“.

De ce gramatică se folosesc aceste călugărițe, carï peste acésta mai sunt și de origine bavareze, ca sě facă astfel de minunï? Lăsăm sě deslege Bartha și soțï acéstă enigmă. Până atuncï însě le vom spune franc și lămurit, că cu violența, inconsecuența și cu minciuna se pot face de rîs și de ocară, dér nu vor face stat național maghiar unitar cât va fi lumea și pămêntul.

Acésta este convingerea nóstră nestrămutată.

Românii bucovinenï pentru cultura națională.

„Societatea pentru cultura și literatura română din Bucovina“, acéstă soră bună a Asociațiunei nóstre, și-a ținut adunarea generală în 24 Iulie. Fóia poporală „Deșteptarea“ spune, că membrii s'au grăbit a participa la acéstă adunare în număr neobicînuit de mare, fiind peste 80 de față.

A fost remarcabil discursul de deschidere rostit de d-l consilier Dion. *Dejan* ca președinte al societății. D-sa făcu mai multe constatări îmbucurătóre, dicênd între altele:

„...Amintesc cu bucuriă multă, că în păturile luminate de-o învěțătură mai înaltă ale națiunei nóstre se stăruesce mult și *cu un succes considerabil* de a planta zelul pentru propășirea culturală a poporului nostru și *prin unghiurile cele mai depărtate ale țěrei.*

„Cifrele statistice școlare din Bucovina din anii din urmă adeveresc faptul acesta, din care putem conchide în mod clar, că înaintea poporului român din Bucovina a devenit astădï *parola dilei.*

„Constat acésta, domnilor, cu multă bucuriă, dérä și cu multă speranță în viitorul mai demn al Românilor bucovinenï!

„Ridicațï odată la nivelul acesta al propășirei culturale, se înțelege de sine, că cu crescerea aspirațiunilor culturale cresc și recerințele publicului român din Bucovina.

„La aprețiarea recerințelor acestora îmï vețï concede, domnilor, cumcă prodata societății nóstre a devenit în present cu mult mai mare ca până acuma — atât de mare, că organisarea nóstră cea de până acuma nu mai ajunge a corěspunde pe deplin scopului societății nóstre.

„Trebue așa-déră sě ne *reorganisăm*, trebue sě ținem cont de recerințele timpului, trebue sě ne strîngem tóte puterile individuale, și sě *punem cu toții umĕr la umĕr la lucru....*“

După aceștea, d-l cav. Dejan desfășură însu-șï un plan al sěu, după care crede, că s'ar puté face amintita reorganisare. Anume insistă pentru despărțirea biroului societății în secții, anume: secția I școlară, II literară, III economică și IV administrativă. „Prin acésta“, dise, „cercul activității nóstre se va lărgi de sine. Pe de-oparte se va puté întroduce în biuroul societății regularitatea cea mai scrupulósă în tratarea afacerilor, ér pe de altă parte ne va fi posibil a cuprinde în cercul activității societății nóstre culturale întréga țéră, așa ca fiă-care loc, unde se mișcă numai o suflare românéscă, sě fie representat între membrii societății. In felul acesta se va puté lărgi în fie-care comună în mod mai intensiv cultura românéscă, dér tot-odată și mijlócele materiale ale societății pentru înaintarea scopului propus“...

Ideile date de d-l președinte, se vede, au produs mare animațiă între membri, căcï s'au născut discuții, carï au decurs atât de viu, încât adunarea a durat până la 11 óre din nópte. Intre hotărîrile aduse, mai importantă este hotăârrea de a înființa *o casă națională*, pentru toțï Românii din Bucovina, care „sě fiă potrivită pentru concentrarea tuturor societăților române din Cernăuțï și demnă pentru representarea causei române în fața lumii“.

Pertractările pentru realisarea acestui conclus s'au și început, fiind încă de pe acum convocată o adunare generală estraordinară pe 12 Iulie st. n. a căreia ordine de di este „cumpărarea unei case naționale“. E vorba, ca societatea sě cumpere hotelul Weis, ce se află lângă magistrat, în mijlocul Cernăuților, pe piața principală.

In adunarea, de care vorbim, s'a reconstituit și comitetul, și anume astfel:

Dintre cei aleșï de mai înainte au rěmas în comitet următorii domnï: cons. Dion. cav. de Bejan, president, d-l Dr. Alex. Hormuzachi vice-president, apoi d-nii: Grigori Balan, Dr. Vas. Gaina, Dr. Iancu Balmoș, Dr. Floria Lupul, Ioan Procopovicï și Const. Popovicï — membri în comitet. Pe lângă aceștia au fost aleșï următorii domnï: Atan. Predie, Dr. Emilian Voiuțchi, Dr. Teodor Tarnavschi, Emilian Isopescul, Gavril Teléгă, Lazar Vicol, Dr. Const. Hostiuc, Dr. Eudoxiu Procopovicï și Radu Sbiera.

Nou alesul comitet e îndatorit a se organisa în secții (despărțiturï) deosebite. Una economică administrativă, alta școlară și a treia literară.

*

Ne bucurăm mult, că frații noștri bucovinenï au luat acéstă promițětóre pornire, care tinde la rěspândirea culturei nóstre naționale în massele poporului. Se scie, că „Societatea pentru cultura și literatura română“ a lor a produs și până acum frumóse resultate. Una dintre operele ei e și Internatul de băețï românï din Cernăuțï, în care se ocrotesc sute de copii, va urma póte încurênd proiectata „Casă națională“; dér și mai mare ne va fi bucuria, când frații bucovinenï vor isbuti a-șï puté vedé ridicată casa cea viă națională, adecă massele poporului, căcï acestea sunt depositarul adevěrat al Românismului în Bucovina, tocmai așa ca și la noi și de țěrănime trebue sě ne interesăm în primul loc.

Cununia din Reichstadt.

Dumineca s'a sěvêrșit în capela castelului din Reichstadt, cununia archiducelui Francisc Ferdinand cu contesa Sofia Chotek. A fost o serbare cât se póte de simplă, fără de nicï o ceremoniă și pompă esterióră. Nicï decorați, nicï toalete strălucitóre, nicï nimic, ce ar fi tradat, că un moștenitor de tron conduce la altar pe fiitórea sa soțiă. In cea mai mare liniște s'a petrecut totul; glasurï de tunurï nu s'au audit, nicï miile de ómenï curioșï nu s'au adunat sě vadă serbarea cununiei aceluia, care odinióră va avé, póte, sě-șï pună pe cap coróna de împěrat.

Au participat la actul cununiei: archiducesa Maria Teresia, principele Löwenstein, contele Thun Jaroslaw, archiducesele Elisabeta și Annunziata, contele Carol Chotek și încă câte-va persóne înrudite cu mirii.

Către amiadï mirii și mica asistență s'au dus în capela castelului. Inainte mergea archiducele mire cu mamă-sa archiducesa Maria Teresia; lor le urmau surorile archiducelui, Maria Annunziata și Elisabeta,

apoi mirésa, care purta haină de atlas albă decorată cu florĭ de mirt. De-adrépta miresei mergea unchiul ei și martorul cununiei, principele ereditar Löwenstein; de-a stânga capul familiei Chotek, contele Carol Chotek. Apoi urmau rudele mai de-aprópe ale miresei.

Actul religios al cununiei l'a sĕvêrșit preotul Hikisch din Reichstadt cu ajutorul pater-ilor capucinĭ Andreiŭ și Florian. Preotul cununător a accentuat într'o vorbire simplă și mișcătóre însemnătatea momentului, care realiséză cea mai fierbinte dorință a mirilor și-i unesce cu legătură indisolubilă. Cuvêntul *du* l'au esprimat atât mirele, cât și mirésa cu glas înalt, încât s'a putut audi în biserica întrégă, apoi au schimbat inele, adênc mișcațĭ amêndoi. Preotul dise: „Fiă inelele acestea vecĭnic martore ale fericirii D-Vóstrĕ neturburate. Acésta este dorința a milióne de inimĭ“.

După sĕvêrșirea rituală a cununiei și după-ce mirii cu însoțitorii lor au părăsit biserica, s'a dat un mic dejun. Mama archiducelui Francisc Ferdinand a salutat noua păreche căsĕtorită prin un întreit „*hoch*“, repetat de toțĭ cei de față și după care o musică militară a cântat imnul casei împĕrătescĭ.

Fericita păreche a plecat apoi la castelul din Konopist.

Evenimentele în China.

Din China au sosit în urmă scirĭ fórte grave. Acum nu mai încape nicĭ o îndoială, că ambasadorul german *Ketteler* a fost omorît și sórtea celorlalțĭ ambasadorĭ încă atêrnă dela bunul plac al rebelilor.

Étă telegramele cu data de 1 Iulie:

L o n d r a, 1 Iulie. Agenției „Reuter“ i-se anunță din *Shanghai*: Consulul engles din *Cifu* telegrafézá, că *ambasadorul german din Peking a fost omorît în 18 Iunie de trupele indigene.* Trei ambasade au fost încă neatinse în 23 Iunie. Consulul american declară, că o telegramă a lui Jui Iunglu cu data de 26 Iunie spune, că ceilalțĭ ambasadorĭ erau neatinșĭ în diminéța acelei dile, dér *situația lor era desperată.* Junglu se îndoia, décă ambasadorii vor puté sĕ se mai susțină timp de 24 óre, fiind-că el și împĕrătésa numai pot sĕ-i apere.

R o m a, 1 Iulie. Agenția „Stefani“, anunță: Comandantul corăbiei italiene „Elba“ telegrafézá cu data de 30 Iunie din Taku: Scirĭ sosite din Peking spun, că *tóte edificiile ambasadelor* — afară de ale ambasadelor englesă, francesă și germană — *au fost incendiate* și corpul diplomatic s'a rufugiat la ambasada englesă.

B e r l i n, 1 Iulie. Agenția „Wolff“ anunță: Din Taku se telegrafézá cu data de 28 Iunie, că după-ce în 17 diminéța canonierele au făcut sĕ amuțéscă tunurile chinese din fortorĭ, fortul dela nord-vest a fost ocupat cu asalt de trupele unite (300 japonesĭ, 150 rusĭ, 200 germanĭ și 300 englesĭ), sub conducerea căpitanului de marină *Pohl*, după o resistență îndârjită. Conducĕtorul japonesilor a cădut; afară de acésta trupele internaționale au avut marĭ pierderĭ în morțĭ și rănițĭ.

P e t e r s b u r g, 1 Iulie. Agenția telegrafică rusésca anunță: După scirĭ oficiale sosite din China, poporațiunea chinesă s'a pus, în mai multe locurĭ, sub *scut rusesc*, fiind-că nu simpatiséză cu rĕscóla Boxerilor. Din Asia orientală se mai anunță, că rĕscóla Boxerilor începe a scădé și adĭ se restrînge mai ales la provincia Pecili.

*

Scirea despre uciderea ambasadorului german a produs mare sensație și amărăciune la Berlin. Opinia publică germană este, ca Germania dimpreună cu Rusia și Francia sĕ mérgă mână în mână în modul cel mai energic contra Chinei. La orĭ-ce mijlóce șĭ-ar lua refugiu puterile numai încape îndoială, că uciderea ambasadorului german însémnă un punct fórte marcabil în desfășurarea viitórelor evenimente pe teatrul conflictelor din China.

SCIRILE DILEI.

— 20 Iunie v.

Intórcerea Regelui în Bucurescĭ. M. S. Regele Carol dimpreună cu A. S. R. Principele moștenitor au plecat Sâmbătă după amédĭ din Sigmaringen și au sosit în Bucurescĭ erĭ la 11 óre a. m. Atât Regele, cât și Principele moștenitor erau îmbrăcațĭ în civil și în doliu. La gară au fost întêmpinațĭ de M. S. Regina și de A. S. R. Principesa Maria. Deși dorința Regelui a fost sĕ nu i-se facă nicĭ o primire la întórcere, erau de față la sosire miniștri, demnitarii curții, vicarul metropoliei etc.

Ministrul de comerciŭ în Brașov. In turneul sĕu, ce'l face prin orașele din Transilvania, ministrul de comerciŭ reg. ung. Alexandru *Hegedüs* va sosi mâne cu trenul de după amédĭ dela Sepsi-Sz.-Georgiu, din Sĕcuime, în orașul nostru, unde va fi primit în mod festiv, conform programului stabilit. Ministrul va descinde în locuința d-lui fișpan, unde va primi deputațiunile din oraș și comitat. După primirea acestora va visita oficiul postal, apoi espsiția industrială arangiată în onórea sa în casa orășenéscă din strada „Hirscher“ (Podul Bătușilor), turnătoria de fer și de metal a lui Hans Schiel, școla de stat specialistă de industriă de lemn și de pétră, fabrica de postav a lui Scherg, fabrica de petroleu și fabrica de candite. Séra la 8 óre va fi banchet în sala Redutei.

Oficerĭ românĭ în China. Doi tinerĭ ofițerĭ românĭ vor pleca dilele acestea în China, unde în casul când situațiunea nu s'ar limpedi și Europa ar fi silită sĕ înăbușe rĕscóla Boxerilor, ei vor lua parte la rĕsboiŭ. Aceștĭ doi tinerĭ oficerĭ sunt d-nii locotenențĭ Tăut și Gavrilescu din marina militară și-șĭ fac acum stagiul de studii în marina austriacă. Ei au obținut autorisarea ministerului de rĕsboiŭ pentru a merge în China pe bordul a douĕ încrucișătóre austriace. Dilele acestea tinerii ofițerĭ românĭ se vor îmbarca la Pola unul pe încrucișătorul „*Maria Teresa*“, ér altul pe un alt încrucișător, care n'a fost încă desemnat și vor pleca în China.

Avis. D l Dr. Liviu *Micșa*, cand. de adv. în Deeș, a depus în 15 Iunie a. c. la tabla regéscă din Mureș-Oșorheiŭ censura de advocat cu succes eminent, în urma căreia a deschis cancelaria advocațială în Deeș.

Micul salvator de viață, La scăldile din Ocna Sibiiului — scrie „Tribuna“ de Marțĭ, — ierĭ după amédĭ era sĕ se înece un ofițer. Dintre mulțimea de ómenĭ, carĭ erau parte în apă, parte pe malul lacului, nu s'a aflat nicĭ unul curagios, care sĕ mérgă în ajutor soldatului, afară de băiatul Konoza (de vre-o 13—14 anĭ), care înotând spre el, ântâiŭ l'a înconjurat cu înotul studiind cum și de unde sĕ-l prindă, ca sĕ pótă eși cu el afară. L'a luat apoi între picióre și înotând pe spate, l'a scos la mal. E de remarcat, că băiatul înainte de a înhăța pe nenorocitul i-a dat ordin strașnic sĕ nu se apuce cu mânile de el (ca sĕ nu-i facă greutățĭ de înotat), ci sĕ stea mulcom așa cum îl va ține el de peste mijloc între picióre. Curagiosul băiat a fost viu aclamat din partea publicului.

Lupĭ îndrăsnețĭ. Intr'una din nopțile trecute o haită de lupĭ flămêndĭ au dat năvală peste o ciurdă de vite, ce pășceau în pădurea din Crizbav. Animalele alergară speriate, și se împrăsciară fugind dinaintea lupilor. In urma sgomotului produs, păstorii au alergat asupra fiarelor și le-au huiduit. Din norocire numai un juncan a cădut jertfă „visitei“ lupilor.

Mĕsurĭ contra ciumei. In urma informațiunilor primite, s'a declarat suspectă de ciumă tótă cósta Mării negre, începênd dela Constantinopol până la frontiera Bulgariei și a dispus ca tóte bastimentele ce vor sosi pe țĕrmurul român de pe acea cóstă sĕ fiă îndreptate spre Sulina și supuse acolo unei carantine de dece dile. Guvernul bulgar a înființat de-asemenea carantine la frontiera Bulgariei din spre Turcia. De altă parte s'a comunicat în mod oficial serviciului român sanitar, că s'au constatat casurĭ de ciumă la Trebizonda.

Din trecutul pressei francese. *Cornely*, redactorul diarului parisian „*Figaro*“ a publicat o carte interesantă despre istoricul pressei francese. După datele lui Cornely, erau în 1789 în Francia cu totul 250 diare. De atuncĭ până la 1800 în fiăcare an au apărut câte 100 diare nouĕ, așa că pe timpul consulatului numĕrul diarelor francese era de 1350. Sub domnia consulatului însĕ numĕrul diarelor ce apĕreau în Paris s'a redus la 13. Un decret cu data de 11 Noemvre 1811 n'a permis decât apariția a 4 diare în Paris. Ele erau: „Moniten“, „Le Journal de d'Empire“ (adĭ „Debats“), „La Gazette de France“ și „Journal de Paris“. De odată cu reîntórcerea Bourbonilor s'au înființat 25 diare nouĕ și în 1819 numĕrul diarelor, ce apăreau în Paris era de 150. De atuncĭ până adĭ diarele s'a sporit mereu. Adĭ apar în Francia 6736 diare, în Paris 2685, dintre carĭ 142 cotidiane.

Nou atentat anarchist la Madrid. In nóptea de 18 Iunie 2 individĭ, carĭ se crede că sunt anarchiștĭ spanioli, au stropit cu petroleu piedestalul de lemn al statuei lui Canovas de pe aleea de lângă podul Alexandru și apoi i-au dat foc. Sărind guardii au stins incendiul.

Marele incendiu din New-York. „New-York Herald“, ediția parisiană, dă amĕnunte despre groznicul incendiu isbucnit la docurile din New-York. Se crede, că incendiul a fost produs dela explosia recipientului de acid carbonic. Vêntul sufla cu mare putere, așa că focul s'a propagat cu o iuțélă inspaimêntătóre. Pontoanele erau literalmente pline de lume ce se dusese sĕ salute pe cei ce plecau. Fórte mulțĭ din aceștĭ ómenĭ au fost în imposibilitate de a fugi. Au perit acolo vre-o 80 de persóne. Totalul victimelor e de douĕ sute. S'au petrecut cu acea ocasie scene sĕlbatice și altele eroice. Trei piroscafe au fost distruse și alte multe au suferit pagube. Perderile sunt de 10 milióne.

Societatea „Inocențiu M. Clain“.

Din raportul comitetului societății „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blașiŭ, ce ni-a sosit erĭ, reproducem următórele date:

După o întroducere, în care se vorbesce de marea importanță a sciinței și culturei pentru omenime și în deosebĭ pentru preoțimea chiămată a povățui poporul, urméză arătarea activității societății, care în cursul anului a ținut 10 ședințe. Una dintre acestea a fost ședință festivă arangiată în Novembre anul trecut cu ocasiunea întrunirei sinodului archidiecesan. Ședința a avut un succes fórte frumos, fiind onorată și cu presența In. P. S. Sale Metropolitului, apoi a tuturor fruntașilor din Blașiŭ și a multor membri sinodalĭ din Archidiecesă. Pentru anul administrativ 1900—1901 a fost ales nou comitet din următorii membrii: Petru Sântoma tel. an. III președinte, Sever Ioan Frățilă an. II vice-președinte; Iacob C. Domșa an. III secretar, Valer Vero an. II cassar, Traian German an. I controlor, Carol Ignat an. II archivar, Nic. Ticaciu an. I bibliotecar. Locul de notar a rĕmas a se completa în Octomvre dintre fiitorii teologĭ de an. I.

Biblioteca societății s'a sporit în cursul anului cu 108 opurĭ și constă la finea anului din 2281 opurĭ. Diare a avut societatea 17.

Avênd societatea marĭ spese cu tipărirea opului „Tragedia Calvarului“, averea ei în banĭ s'a redus dela 2449 cor. la 540 cor. și 44 b. Dispune însĕ de anumite obligațiunĭ și pretensiunĭ, astfel că averea totală se socotesce cu 2170 cor. 55 b.

Din cărțile editate de societate mai sunt disponsibile și se pot procura: „Epistole către un preot tinĕr partea I și II fiecare cu câte 75 cr. „Tragedia Calvarului 1 fl.; „Pregătire la mórte“ 80 cr.; „Duhul muscălesc“ 10 cr.

Cine sunt Boxerii?

Multe s'au scris și până acum despre Boxerĭ, dér istoricul ce-l face Eugen *Wolff* în „*Berliner Tagblatt*“ despre secta Boxerilor ni-se pare cel mai interesant din câte s'au publicat până acum. Eugen Wolff este unul din acei Germanĭ, care prin studiile, ce le-a făcut anĭ îndelungațĭ prin Asia-Orientală, a întrodus așa dicênd politica chinesă a Germaniei. Articulii scrișĭ de el au atras adese-orĭ atențiunea puterilor cuceritóre și faptul închirierii de porturĭ chinese este a-se atribui în mare parte studiilor importante, ce le-a publicat la timpul sĕu. Étă ce dice acest bărbat despre Boxerĭ:

— Intemeiătorul sectei este *Yu-Sen*, care pe timpul rĕsboiului japoneso-chines era guvernator în *Tsou-Tsou-Fu* (Santung de sud-ost) *Yu-Sen* a întemeiat secta acésta cu scopul esclusiv de-a ține departe pe Japonesĭ de Santung, după-ce Japonesii ocupaseră atuncĭ Vej-Haj-Vej și voiau sĕ străbată spre Vej-Shen. Scopul întemeiării a fost așa-dér patriotic.

După rĕsboiul japoneso-chines secta Boxerilor șĭ-a pus ca țîntă scutirea poporațiunei pacĭnice din provinciă contra atacurilor tâlharilor, fiind-că bandele de tâlharĭ se sporiseră fórte mult în Tsou-Tsou-Fu.

Deja de sute de anĭ Tsou-Tsou-Fu era punct de mânecare al rĕscólelor. O lumină caracteristică varsă asupra stărilor de-acolo împrejurarea, că pe când la începutul anilor 80 s'a înființat o misiune germană în Santung și misionarii germanĭ ceruseră o parte din teritoriu pentru scopurile misiunei dela episcopul italian de-acolo, acesta a rĕspuns, că le cedéză chiar tóte trei guvernamentele, dér acolo nu vor afla nicĭ un creștin. In acest teritoriu n'a cutezat adecă sĕ pĕtrundă vre-un misionar, din următórele cause:

1) Tsou-Tsou-Fu este patul cald al tuturor bandelor de tâlharĭ și rebelĭ. Pe timpul împĕratului Kuang-Su s'au înființat acolo câte-va comunitățĭ creștine, însĕ European n'a îndrăsnit sĕ mérgă acolo, ca sĕ învețe orĭ boteze. Numai învĕțătorĭ indigenĭ puteau sĕ sĕvêrșéscă problemele acestea.

2) Yen-Tsou-Fu este locul nascerii Sfântului (în China nu este permis a-se pronunța numele lui Kung-Fu, séu al lui Confucius), unde el șĭ-a publicat mai întâiŭ dogmele și unde a funcționat ca primul ministru al Domnului sĕu. Din Yen-Tsou-Fu a rĕsărit mai întâiŭ lumina în lume, locul acesta este așa-dér sfânt, unde European nu e lăsat sĕ pășéscă. Décă se află une-orĭ câte un cutezător, care sĕ străbată pe acest teritoriu, plătesce cu viața îndrăsnéla lui.

Așa stau lucrurile pe la începutul anilor 80.

Afară de acésta secta a avut dela început și colorit politic, care era îndreptat în contra dinastiei, pentru a isgoni adecă dinastia Mandsu de origine mongolă și a-o înlocui cu dinastiă chinesă. Tot secta acésta a ucis la timpul sĕu pe doi misionarĭ germanĭ, în urma căreia Germanii au ocupat în Noemvre 1897 Kiautsau.

Chinesii întêmpinară cu multă amărăciune ocupațiunea acésta. Guvernul chines a dat ordin organelor sale, sĕ evite orĭ-ce ciocnire. Gróza a domnit cam 6—7 lunĭ. La finea anului 1898 însĕ secta a reluat érășĭ lupta contra strĕinilor. Nu peste mult întemeiătorul sectei, Yu-Sen, care era omul de încredere al împĕrătesei, fù numit guvernor în Santung, adecă vice-rege. Numirea acésta a avut influință electrisătóre asupra funcționarilor chinesĭ, carĭ șĭ-au schimbat de grabă purtarea față de Europenĭ.

Cel dintâiŭ lucru al lui Yu-Sen a fost de-a reorganisa o trupă de reservă civilă. Scopul unic al acestei procederĭ a fost agitarea poporului pentru isgonirea strĕinilor. Dér Yu-Sen nu s'a mulțumit cu atâta numai, ci a provocat secta, sĕ persecute pe Chinesii creștinĭ, fiind-că sunt trădătorĭ, carĭ s'au aliat cu Europenii în contra Chinei. Secta nu voia sĕ esecute ordinul contra compatrioților sĕi, după care Yu-Sen chemà sectele din provinciile vecine, ca sĕ-i împlinéscă dorințele.

Problema diplomației ar fi fost sĕ întrevină și sĕ cérĕ depărtarea lui Yu-Sen. Întrelăsarea ei s'a rĕsbunat amar, căcĭ în 1899 secta a pustiit mai tóte clădirile misiunilor. Rĕscóla a trecut din sudul în nordul Santungului, unde Boxerii au sĕvêrșit lucrurĭ și mai marĭ. Abia atuncĭ au întrevenit ambasadorii din Peking, urmând îndată rechemarea lui Yu-Sen. Rĕscóla însĕ n'a încetat cu acésta, ba a trecut și în provinciile vecine, rebelii avênd de scop de-a intra în Peking și prin atacarea strĕinilor a face imposibilă posiția dinastiei Mandsu...

Producțiunĭ și petrecerĭ.

Inteligența română din *Orlat* invită la producțiunea musicală-declamatorică împreunată cu dans ce se va arangia cu concursul unui grup de pedagogĭ din Seminariul „Andreian" Joi în 12 Iulie n. c. (SS. A. Petru și Pavel) în sala cea mare dela hotelul „Zum alten Hitsch".

Intrarea de persónă: loc I. 1 cor. 60 b., loc II. 1 cor, 20 b., loc III. 80 b. Venitul curat e destinat pentru înființarea unei bibliotecĭ poporale în Orlat.

Program: 1. „Sara" de Abt. 2. *a)* „Fóie verde de trifoiŭ", *b)* „Fosta-i lele" de T. Popovicĭ. 3. „Legendă" de Dulfu, declamațiune. 4. „Hora Sinai", de Ventura. 5. Marșul cântăreților", de Porumbescu. 6. „Țiganul la mal", de T. Speranță, declamațiune. 7. *a)* „Inzadar alerg pămêntul", de G. Dima. *b)* „Tócă popă" ***. 8. „Pentru-ce am rĕmas flăcău bĕtrân", monolog de A. Pop. 7. „Cisla", operetă comică cu solĭ de C. G. Porumbescu. După producțiune dans.

*

Inteligența română din *Porumbacul-inferior* invită la concertul, ce-l va arangia în 29 Iunie st. v. (la sf. Petru) cu ocasiunea adunării gen. constituante a băncii „Porumbăceana" cu concursul unui grup de tinerĭ din seminariul „Andreian" în hotelul lui Ioan Stoichiță. Venitul curat e destinat pentru scopurĭ filantropice. Inceputul la 7½ óre séra. Intrarea de persónă: loc I. 50 cr., loc II. 30 cr., familiă 1 fl.

Program: 1. „Sfânt" de G. Dima. 2. „In pădure" de T. D. Flondor. „Noua călugăriță". 3) „Inzadar alerg pămêntul" de G. Dima. 4. „Cântecul Marinarilor" de T. de Flondor. 5. „Sai Române" de T. Cerne. 6. „Fóiă verde de trifoiŭ", „Tot ți-am dis", de T. Popovicĭ. 7. „Tóca". 8. „Imnul Unirii" C. P. arm. de T. Popovicĭ. După concert urméză dans.

*

In *Vasas-Sântióna* se va arangia o petrecere de vară în favorul bisericei gr. cat. la 22 Iulie n. c. în arena grădinei parochiale, eventual sub scut sigur. Intrarea: de persónă 2 cor., în familiă 1·60 b. Inceputul la 5 óre p. m.

Pentru comitet: Iuliu Dragoș președinte, Nic. Kabdebó secretar, Ioan Cherestesiu cassar, Nic Tino controlor.

Suprasolvirile se vor chita în diare. Pentru mâncărĭ și beuturĭ corĕspundĕtóre pe lângă taxă moderată se va îngriji comitetul arangiator. Comitetul va fi cu mulțămită, décă cei invitațĭ vor chema pe prietinii și cunoscuții lor.

Gutenberg.

— Schiță biografică. —

Hans Gensfleisch de Sulgelock dis și *Gutenberg*, inventatorul imprimeriei, s'a născut la Maiența cătră anul 1400 dintr'o familie de patricianĭ. Numele de *Gutenberg*, sub care e cunoscut, e numele mamei sale.

In anul 1420 isbucnind turburărĭ la Maiența, cu ocasia intrării solemne a împĕratului Frideric III, Gutenberg fù nevoit sĕ se esileze și se crede, că s'a stabilit la Strassburg. Orĭ-cum ar fi, acte autentice constată presența sa în acest oraș la 1434.

Doi anĭ în urmă el înființă împreună cu Andreiŭ Dritzehen, Hans Riffe și Andreiŭ Heilmann, o societate pentru esploatarea *procedeurilor secrete* inventate de el și prin carĭ se vede în chip vĕdit tipografia născêndă.

In 1439 el avù cu asociații sĕi un proces, ale cărui acte sunt păstrate la *Strassburg* și a căror autenticitate a fost în mod victorios demonstrată de d-l *Leon Labrode*, acestea sunt primele documente cunoscute relativ la arta tiparului.

In aceste documente, dirijate într'un mod vag, carĭ par' a avé de scop sĕ ascundă de ochii publicului secretul inventatorului, e vorba de *plumb*, de *utensilii*, de *presă*, etc. Ele au fost comentate în mii de felurĭ: dér ceea-ce resultă incontestabil e, că presa aplicată la imprimarea tipografică a fost inventată la Strassburg de Gutenberg.

In mijlocul conjecturilor diverse, carĭ au luat nascere din insuficiența documentelor, e imposibil a determina, décă încercările făcute în Strassburg s'au mărginit la primele elemente, la gravarea pe planșe de lemn mobile, și chiar la a turna într'o matrice caractere metalice.

Gutenberg a rĕmas în Strassburg până la 1444, epocă în care figuréză încă în registrele de imposite. Probabil că el șĭ-a continuat încercările, dér nu se găsesce nicĭ o mărturie autentică. Pe la 1446 s'a reîntors în Maiența.

Cheltuelile considerabile pe carĭ le făcuse cu tóte încercările sale îi nimiciseră întrégа sa avere personală. El se asocià cu Ioan Fust (1450) pentru esploatarea admirabilei invenții și-l puse în cunoscință cu resultatele obținute până aci.

Fust dete sumele necesare, dér impuse mai târdiu un al treilea asociat, Schaeffer și luà astfel de garanții, încât putù în 1455 sĕ rupă asociațiunea, pretindênd dela Gutenberg înapoiarea sumelor date. Acesta fiind în imposibilitate de a satisface pe creditorul sĕu, a fost nevoit sĕ dee aprópe tot materialul tipografic lucrat până aci. (1455).

Cea mai mare nesiguranță domnesce asupra procedurilor întrebuințate de tovărĕșia Gutenberg și Fust, cum și asupra produselor eșite din presele lor. Se crede cu tóte acestea, că ei au tipărit pe planșe de lemn fixe un vocabular numit *Catholicon* și un *Donatus minus*, că în urmă au întrebuințat caractere mobile metalice, procedeurĭ carĭ fură la urmă perfecționate de Schaeffer.

Acesta din urmă și Fust conservară atelierul și continuară a lucra împreună. Gutenberg la rîndul sĕu, înființă o nouă tipografie în acelașĭ oraș, unde a imprimat faimósa *Biblie de 36 de linii*, începută după unii la Strassburg.

Intunericul, care înfășóră acéstă epocă a istoriei tiparului, este mai întunecat încă de precauțiunile luate de inventator și asociații sĕi de a ascunde procedeurile lor, fiă pentru a-șĭ face operile sĕ trécă drept manuscrise, fiă pentru a înlătura concurența.

Gutenberg a creat nouă nesiguranțe viitorilor sĕi istoricĭ nepunêndu-șĭ numele pe nicĭ una din cărțile sale; se crede după tradițiă, că acésta ar fi făcut'o din causă, că fiind nobil, nu se putea ocupa cu afacerĭ industriale.

Ultimii sĕi anĭ se scurseră obscurĭ în mijlocul muncei de tipograf și a lipsei de banĭ. In 1465 Adolf de Nassau îl numì gentilom al curței sale și-i făcù o mică pensiune. El muri în anul 1468. Étă aprópe tot ce istoria ni-a transmis asupra creatorului unei arte, care a reînoit fața lumii.

O reputațiune strălucită, un nume întru cât-va legendar, câte-va fapte nesigure, tradiția luptelor și suferințelor, ale căror detaliĭ sunt necunoscute: étă singurele amintirĭ, carĭ rĕmân din minunatul geniŭ, care a dat literilor fecunditatea vieții, gândirii instrumentul sĕu, și spiritului modern civilisației, *semnul*, prin care va învinge întunerecul și barbaria.

„Orĭ-care ar fi, — dice Vallet și Viriville, — „partea pe care istoria trebue s'o facă acestui geniu, interesul însușĭ al gloriei sale cere sĕ se caute și sĕ se fixeze, cu cea mai mare dreptate, limita și întinderea meritului sĕu, cum și a descoperirei sale. Rubruquis și Marco Polo, încă din secolul XIII, vĕduseră în Asia produsele imprimeriei tabelare și putură sĕ le facă cunoscute creștinilor prin povestirile călĕtoriilor lor".

„După mărturisirea sinologilor noștri cei mai creditațĭ, Chinesii inventară între anii 960—1020 ai erei nóstre procedeul, (încă și astădĭ usitat printre noi) de fabricațiune a *cărților de joc*, în care se recunósce originea lor orientală. Documente autentice de natură diversă, contimporane regelui Franciei Carol VI, atestă, că pe acea vreme, aceste *cărțĭ*, rĕspândite în diverse centre ale Europei, se fabricau deja în Europa, prin imitarea modelelor lor exotice".

„La Veneția, în țerile de jos, mai ales la Bruges, Harlem și Anvers și în perióda de timp, care proceda lui Gutenberg, esista, sub numele de *stampatorĭ* de Italia, cum și *prenters* sĕu *printers* de Flandra, o întrégă industriă, complexă și importantă, care s'a numit în urmă *dominoterie*. Monumentele acestei industrii se conservă, printre bogățiile analóge, în marile depourĭ literare...".

„Ast-fel decĭ creștinătatea cunoscea practica imprimeriei înainte de Gutenberg, chiar pentru confecționarea cărților. Dér aceste diverse produse estrem de grosolane, nu se obțineau decât cu ajutorul planșelor de lemn gravate. Pentru fiă-care pagină era nevoiă de o planșă. Corecturile erau aprópe imposibile. Fie-care planșă nu putea servi, decât esclusiv numai pentru tirajul paginei gravate".

„Un pas imens rĕmânea de făcut, care constituia, el singur, o nouă invențiune: anume sistemul literelor mobile metalice, séu tipografia, adevĕrata imprimeriă a civilisației moderne. Acest pas Gutenberg, ajutat de esemplul progreselor anteriórе, îl sĕvîrșì singur și îl sĕvîrșì pe de'a întregul".

Incercările făcute de concurenții nelealĭ (mai cu sémă Fust și Schaeffer) de-a răpi inventatorului gloria sa, au fost reluate de o sută de orĭ în urmă, dér înzadar.

Critica s'a purtat cum se cuvine cu tesele pasionate, inspirate de vanitatea națională séu de dragostea paradoxului, și sciința, după tradițiune și recunoscința popórelor, a consacrat definitiv marele nume al artistului din Maiența ca pe acela al părintelui tipografiei.

In anul 1839 Maiența a ridicat lui Gutenberg o statuă, operă a marelui statuar suedez Torwaldsen; anul următor, Strassburg inaugurà o altă statue a lui Gutenberg, datorită daltei lui David d'Angers reprodusă în curtea imprimeriei naționale din Paris și popularisată prin forte multe gravurĭ.

Literatură.

O scriere de mare valóre pentru istoria nóstră națională a apărut tocmai acum la Blașiu sub titlul: „*Din Istoria Românilor.* ***Episcopul Ioan Inocențiu Clain*** (1728—1751) de *Dr. Augustin Bunea*, canonic metropolitan". Opul conține 422 pag. format mare 8⁰ și costă numai 2 fl. (cu posta franco 2 fl. 15 cr.) pentru strĕinătate 5 Lei plus porto.

In prefață autorul spune, că acéstă carte a scris'o nu numai pe urma operilor și documentelor publicate, ci și pe basa unui *mare numĕr de documente inedite* din archivele din Blașiu, Oradea-mare, Alba-Iulia, Sibiiu, Budapesta și Viena. Cu ajutorul acestora autorul a putut rectifica o mulțime de greșelĭ strecurate în publicațiunile anteriórе, a umplé multe lacune și a desvĕli importante evenimente și interesante lucrurĭ. — Opul e împărțit în 18 capitole și conține:

Vacanța scaunului episcopesc după mórtea episcopului Giurgiu; Numirea episcopului Clain; Strămutarea reședinței la Blașiŭ, înființarea mănăstirii, șcólelor și bisericei catedrale; Clain pentru drepturile bisericei și națiunei române sub Carol VI; Clain pentru drepturile bisericei și națiunii române sub domnirea M. Teresiei; Apĕrarea comunelor și privaților din partea episcopului Clain; Românĭ devenițĭ nobilĭ prin stăruința episcopului Clain; Starea Unirei sub ep. Clain; Starea bisericei sub epis. Clain; Clain și părinții Iesuițĭ; Căderea ep. Clain și fuga lui la Roma; Primele tratative pentru reîntórcerea lui Clain din Roma; Turburărĭ religionare; Visitațiunea diecesei prin episcopul Muncaciului; Nouĕ pertractărĭ în cestiunea episcopului și turburărĭ interne în biserică; Nouă revoltă în contra Unirii; Abdicerea episcopului Clain; Ultimii anĭ și mormêntul lui Clain. — Urméză în fine un adaus cu 7 documente prețióse.

Atragem atențiunea Românilor iubitorĭ de istoria și sciințe asupra acestei scrierĭ valoróse.

*

In legătură cu „Predicele pentru Duminecĭ și Sĕrbătorĭ", de Dr. *Em. Elefterenos* a apărut de acelașĭ autor și partea a doua: „***Predicĭ ocasionale și funebrale***", care se estinde pe 220 pag. și conține 11 predicĭ pentru cununii, alte 13 predicĭ pentru diferite ocasiunĭ (la sânțirea de bisericĭ, la instalărĭ de parochĭ și protopopĭ, la presentarea pentru prima-óră a preotului înaintea credincioșilor; discurs la terminarea anului scolastic etc.) Predicĭ pentru înmormêntărĭ (la bărbațĭ și femei de diferite etățĭ și condițiunĭ). Costă un esemplar *3 cor. 50 banĭ.* trimis franco și se póte procura dela Tipografia „A. Mureșianu" din Brașov.

ULTIME SCIRI.

Londra, 2 Iulie. Din Shanghai se telegrafézä lui „Daily Express", că ambasadorul german *Kettler* a fost omorît când mergea călare pe strada ambasadelor. *Cadavrul lui a fost măcelărit formal de soldații chinesĭ. Mai târdiu a fost incendiate 7 ambasade. Numeroșĭ servitorĭ indigenĭ dela ambasade au fost ucișĭ și trupurile lor aruncate între flacărĭ.*

Londra, 2 Iulie. Scirile sosite din China sunt forte neliniștitóre. Se póte crede, că și ambasada austro-ungară a fost prădată și incendiată. Edificiul ambasadei englese e împresurat. Preoții francesĭ din Nanking au făcut cunoscut, că *din 20 Iunie măcelărirea strĕinilor în Peking continuă într'una.*

„Times" anunță din Shanghai, că funcționarii chinesĭ au primit un ordin al principelui Tulan, în care sunt provocațĭ sĕ isgonéscă pe strĕinĭ și sĕ-i măcelăréscă. In Peking și jur decurge o luptă mare.

Kiel, 2 Iulie. Erĭ au plecat 1300 soldațĭ în China.

Londra, 2 Iulie. Vice-regele din Nanking a trimis următórea telegramă generalului Julu: „Situația e desperată. Cer ajutor grabnic. Trupele strĕine în numĕr de 20—40,000 vor intra cât de curênd în Peking. *Nu voiŭ puté sĕ resist mai mult de patru dile*". — Dela Juang-Si-Kaj a sosit următórea scire: „Trupele strĕine au învins trupele chinese în Tien-Cin și Europenii vor intra încurênd în Peking".

Londra, 3 Iulie. Lui „Daily Telegraf" i-se anunță din Shanghai: *Prințul chines Tuan a arestat pe împĕratul și pe împĕrătesa vĕduvă și a usurpat cea mai înaltă putere în stat.*

DIVERSE.

O recepțiune la împĕrătésa Chinei. Fiica ambasadorului rus din Peking a luat parte în Februarie a. c. la o recepțiune, ce vĕduva împĕrătésă a Chinei a arangiat'o pe séma damelor europene din societatea mai înaltă. Impĕrătésa s'a interesat viu despre raporturile familiare ale damelor europene și despre emanciparea femeii. Cu ocasia acésta împĕrătésa a dis: „Femeile din China sunt legate prin tot felul de prejudiții și relații economice, dér și aicĭ reforma este numai o cestiune de timp. Femeia chinesă este adĭ sclavă; la vêrsta de 8 anĭ trebue sĕ tórcă, ér mai târdiu sĕ cósă. Multe fete îșĭ câștigă în vêrsta acésta traiul dilnic și-șĭ adună zestrea. In multe familii sĕrace femeia trebue sĕ câștige bărbatului totul. La noi femeia are drĕptul, de a rivalisa cu bărbatul; dér orĭ-ce privilegiŭ e partea celui din urmă". — După o representațiă teatrală, óspeții au fost condușĭ la mese bogate, apoi au mers érășĭ înaintea împĕrătesei, care acum ședea pe tron. „Sunt femeiă bĕtrână — dise ea — și numai după câte-va césurĭ voiŭ isprăvi cu lucrul meu dilnic. D-Vóstrĕ trebue sĕ mĕ considerațĭ ca pe o soră și acest inel sĕ fiă semnul, că tóte aparținem unei marĭ familii. Sper, că asta nu va fi o vorbă gólă, fiind-că toțĭ avem unul și acelașĭ scop: a *face lumea mai fericită și mai înțeléptă.* Și eu am ale mele și cu tóte că sunt bĕtrână sper sĕ mai pot lucra mult. Mĕ bucur din inimă, că v'am cunoscut și sper, că vĕ voiŭ vedé mai de multe-orĭ la mine. Chiar de nu ne-am vedé curênd, sĕ nu credețĭ, că v'am uitat; — o împĕrătésă chinesă are grozav de mult lucru și împĕrătésa Chinei trebue sĕ lucreze ca cea din urmă femeiă. Mult timp îmĭ voiŭ reaminti diua acésta".

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Iulie 1900.

Renta ung. de aur 4%.	115.75
Renta de coróne ung. 4%. . . .	91.20
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	119.75
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.30
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	158.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	138.50
Renta de argint austr.	97.50
Renta de hârtie austr.	97.30
Renta de aur austr.	115.95
Losurĭ din 1860.	134.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	17.44
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	722.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	689.—
Napoleondorĭ	19.29
Mărcĭ imperiale	118.55
London vista.	242.25
Paris vista	96.45
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.40
Note italiene	90.90

Cursul pieței Brașov.

Din 3 Iulie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.18	Vênd.	19.22
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	19.—
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.26
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiŭ 1900.

Budapesta — Predeal — Bucurescĭ.

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Tren mixt	Tren de persón.	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10.—	10.—			2.10	pl. Viena . . . sos.		1 50	7.20	1.50	6.20
8.30	6 50		5.45	9.15	Budapesta		7.10	1.10	7.50	6.20
11.21	8.46	5.10	9.27	11.12	Szolnok . .	7.16	3.22	11.12	5.32	3.25
1.33	10.38	8.00	11.33	12.47	P.-Ladány . .	4.36	12.54	Arad	3.56	1.12
3.42	11.56	7 22	1.48	2.11	sos. Oradea-mare . pl.		11.04	8.18	2.38	11.36
3.58	12.16	12.20	2.06	2.18	pl. sos.	7 11	10.44	8.08	2.31	11.17
4.38	12.46	1.15	3.03	2.50	Mezö-Telegd .	6.21	10.7	Maria-	2.01	10.42
5.20	1.26	2.21	3.45	3.26	Rév	5.26	9.32	Rodna	1.34	10.08
5.43		2.57	4 06		Bratca . . .	4.51	9.11	7 30		9.50
6.31	2.16	4.00	4.53	4.16	Ciucia . . .	3.25	8.37	7.28	12.52	9.19
7.16	2.49	4.59	5.32	4.52	B.-Huiedin	5.41	7.55	Pisci	12.20	8.37
8.06		6.13	6.24		Ghârbău . .	4.01	6.54			7.37
8 33	3 .50	7.04	6 59	5.55	sos. Clușiu . . . pl.	3.00	6.13	6.05	11.01	7.—
8.50	tr. prs. 4.20	8.40	Tr. acc.	6.11	pl. sos.	2.54	12.07	5.45	10.46	6.45
9.07	4.41	9.09		6.27	Apahida . .	5.02	11.45			6.27
10.14	5.53	10.40		7.26	Ghiriș . . .	3.40	10.24		9.23	5.12
10.44	6.24	11.25		7.50	Cucerdea . .	3.11	9.53		8.54	4.43
10.56	6.33	11.40		7 52		3.04	9.43		8.49	4.33
11.03	6.40	11.49			Uiuóra . . .	2.58	9.37			4.27
11.12	6.48	11.59		8.16	Vințul de sus	2.51	9.30			4.20
11.34	7.11	12.29		8.32	Aiud . . .	2.29	9.07		8.23	3.59
11.52	7.32	12.55		8.37	sos. Teiuș . . . pl.	2.07	8.45	3.33	8.06	3.38
12.24		1.30	11.45		pl. sos.	1.42		3.18	8.00	3.02
12.53		2.07			Crăciunel . .	1.09				2.36
1.02		2.26	12.28	9.04	Blasiŭ (ungh. Târnavei)	12.58		2.52	7.35	2 21
1.14		2.36	12.29	9.05		12.56		2.51	7 34	2.26
					Blașiu . . .	12.49				2.16
1.45		3.14		9.31	Micăsasa . .	12.11			7.08	1.44
2.01		3.33	1.05	9.43	sos. Copșa-mică . pl.	11.50		2.16	6.56	1.25
2.15		3.48	1.07	9.47	pl. sos.	11.14		2.14	6.50	1.06
2.33		4.08		10.01	Mediaș . . .	10.55			6.37	12.49
3.04		4.45	1.43	10.25	Elisabetopol .	10.24		1.42	6 16	12.18
3.40		5.27	2 08	10.53	Sighișóra . .	9.45		1.14	5.49	11.40
3.47		5 47	2.15	11 —		9.35		1.07	5.42	11.33
4.03		6 08	2.29	11.14	Hașfalĕu . .	9.12		12.53	5.28	11.16
5 35		7.54	3.31	12.26	Homorod . .	7.44		11.54	4.23	10.03
6.13		8.32		12.58	Agoștonfalva .	7.03	4.51		3.50	9.22
6.43		9.09	4.16	1.16	Apața . . .	6.38	4.20	11 11	3.35	8.57
7.16		9.40		1.35	Feldióra . .	5.58	3.32		3.15	8.27
8.—		10.25	5.07	2.09	sos. Brașov . . . pl.	5.08	2.10	10.26	2.45	7.48
3 .55	6 40	11.—	5.14	2 19	pl. sos.	9.27	6.58	10.14	2.18	5.00
4.40	7.30	12.26	5.56	3.01	Timiș . . .	8.47	5.57	9.36	1.42	4.05
5.10	8.00	1.11	6.26	3.31	Predeal .	8.20	5.11	9.12	1.12	3.32
11.55	10.05 Sinaia	8.05	11.10	9.10	sos. Bucurescĭ . . pl.	3.05		5.40	9.15	7.50

Comunicație direct. Bpesta-Arad-Predeal.

Dela 1 Iunie circulă Duminecă și în serbătorĭ gr. or. precum și în fie-care Joia dela Brașov la Sinaia.

Comunicat. dir. Buc., Pred., Braș. Teiuș, Arad, Bpsta.

Circulă Vinerea Predeal-Brașov.

Sepsi-St.-Georg — Ciuc-Gyimes — (Palanca).

Tren mixt			Station	Tren mixt		
5.19	8.50	3 15	Brașov	8.25	1.51	6.48
4.58		2 27	Cezdi-Oșorheiŭ	8.53		6 50
7.10	11.05	4.57	Sepsi-Sângeorgiu	6.30	12.05	4.31
7.54	11 57	5 41	Malnaș	5.48	11.24	3.47
8 14	12 22	6.01	Băile Malnaș	5.36	11.12	3.35
8 57	1.09	6 43	Băile Tușnad	4.53	10.30	2.48
9.18	1.32	7.08	Tușnad	4.36	10 14	2 31
10.39	3.00	8.17	Ciuc-Sereda	3.20	8 56	1.08
1 35	5 57	sos.	Ciuc-Gyimeș	pl.	5.40	9.50

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tr. prs.	tr. dpr.	tr. prs.	tren	mixt		tr. prs.	tr. mixt	tr. dprt.	tren de persón	
2.21	4.43	11.30		7.10	pl. Copșa mică . sos.	6.25	9.32	3.25		12.35
3.50	6.36	12.58	7.52	8.50	Ocna . . .	5.07	8.08	1.50	3.29	11.01
4.12	7.04	1.20	8.18	9.15	sos. Sibiiu . . . pl.	4.40	7.41	1.21	3.—	10.30
tr. mxt. 4.33	Comunică Numai Marța și Vinerea.	tr. mixt 2.—	Circulă din 15 Maiŭ — în 15 Sept.		pl. sos.		7.33	Circ. Marța și Vinerea	Cir. din 15 Mai — 15 Sep.	tr. mixt 8.57
5.23		2 54			Tălmaciu mare . .		6 45			8 04
6.15		3.59			Avrig . . .		6.01			7.15
8.34		6.35			sos. Făgăraș . . pl.		3.32			4.25

Mureș-Ludoș — Bistrița

Tren mixt și de pers.			Station	Tr. mixt și de pers.		
4.—	9.06	4.25	Mureș-Ludoș	6.49	7.30	Sâmb.
5.01	10.29	5.39	Zau	5.52	6.35	circulă
6 57	12.48	7.19	Țagu-Budatelic . . .	4.10	4.54	9.44
7.55	1.55	Bald	St. Mihaiu de câmpie .	Numai	3.44	8.46
8.47	3.02	6.35	Lechința	Marțé,	2.48	7.43
9.24	3.52	Ciro	Ș.-Măghiăruș	Viner, Dumin	2.05	6.52
10.14	4.55	Marța	Bistrița	circulă	1.16	5.55

Numai Luni, Joi și Sâmb. — Numai Lun, Joi și

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

1.40	8.10	3.16	9.00	pl. Cucerdea . . sos.	7.42	2.38	8.30	12.31
2.32	8.51	3.57	9.42	Ludoș . . .	6.59	1.55	7.37	11.23
3.29	9.40	4.44	10.30	Cipĕu . . .	6.24	1.19	6.51	10.39
4.32	10.30	5.34	11.22	sos. Oșorhei . . pl.	5.30	12.25	5.43	9.30
4.50	10.42	5.45		pl. sos.		8.36	5.04	9.15
6 19	12.16	7.14		sos. Regh.-săs. . . pl.		7.15	3.30	7:54

Ghiriș — Turda

7 33	10 50	6.—	10.23	Ghiriș	5.05	7.—	3.20	9.12
7.55	11.12	6-27	10.45	Turda	4.45	6.40	3.00	8.52

Dej — Bistrița.

9.50	7 24	Dej. .	6.48	3.25
10.49	8.30	Beclean	5.58	2.25
12.50	9.56	Bistrița	4.29	12.55

Sibiiu — Cisnădie.

5.30	2.15	8.25	pl. Sibiiu s.	7.10	3.55	10.9
5.42	2.27	8.37	Selemb. „	6.57	3.42	9.56
6.06	2.51	9.13	s. Cisnăd pl.	6.36	3.21	9.35

Clușiu — Zălau.

7.25	4.38	Clușiu . . .	5.45	9.29
7.48	5.25	Apahida . .	5.26	9.07
8.52	6.41	Gherla . . .	3.42	7.38
9.14	7.07	Dej . . .	3.57	7.03
9.38			3.42	
1.56		Zĕlau . . .	10.45	

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

Tren mixt			Tren mixt	
3 22	11.10	Sighișóra . . .	9.51	5.32
3.54	11.40	Hașfalĕu . . .	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Alba-Iulie — Zlatna.

4 37	9.40	4 36	Alba-Iulia	7 22	11.01	6 16
7.28	12.25	7.47	Zlatna .	5.—	8.22	3 50

Brasov — Zĕrneștĭ

8.35	5.10	9.15	Brașov	7.27	1.32	8.34
9.57	6.12	10.07	Rêșnov	6.31	12.41	7.47
10.28	6.43	10.38	Zĕrneștĭ	6.00	12.05	7.20

Timișóra — M.-Rodna-Lippa.

3.20	9.05	3.15	Timișóra .	7 50	1.05	7 20
7 08	12.43	6 37	M.-Rodna	4.00	9 51	3 32

Brasov — Chezdi-Oșorheiu

5.19	8.50	3.15	pl. Brașovŭ . . sos.	10.04	8.25	1.51	6.48
5.53	9.33	3.50	Prejmerŭ . .	9.34	7.55	1.21	6.10
6.35	10.31	4.34	Sepsi S. Georg.	8.47	7.04	12.30	5.06
6 50	10 49	4.52		În serbător dela 1 Iul. p. la 15 Sp.	6 49	12.15	4.51
8.03	12.33	6.05	Covasna . .		5.37	11.01	3.16
8.53	1.37	6.50	sos. C.-Oșorheiu . pl.		4.58	10.22	2.27

*) Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor, sunt a se ceti de sus în jos; cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numeri încuadrațĭ ⌐¬ cu liniĭ mai negre însemnéză órele de nópte. — Semnul ⟵⟶ arată cu signa direcția, încătrău merge trenul.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.